

ÕPETAJATE LEHT

Toimetuse ja talituse Pühavaimu 11, Tallinn.
Posti jooksev arve 184.
Tel. 458-52. Avatud k. 11-15.

Tellimise hinnad: Aastas — 4 kr. 50 s., poolaastas
2 kr. 25 s., veerandaastas — 1 kr. 15 s., ühes „Kasvatus-
tusega“ aastas — 6 kr. 50 s.

Kuulutuste hinnad:
Teksti ees ja tekstis 10 senti ja kuulutusküljel
5 senti mm.

Nr. 31 (436)

4. augustil 1939. a.

X aastakäik

Ilmub reedeti

Laagri „suurvorm nr. 1“ — spordipüksid.

Naisõpetajate kompanii laagri avamisel.

520 õpetajat Võru kehalise kasvatuse laagris

Laagris viibib peamiselt õpetajaskonna noorem põlv. Mitmekesine päevakava ja rohkesti vabaharrastusi. Haridusminister 2 päeva laagrist osavõtjate keskel

Võru, 3. aug.

Käesoleval nädalal on Võru selleks linnaks, kus valitseb „koolialaline kõrgrõhkond“. 520 õpetajat üle kogu maa kogunesid pühapäeval, 30. juulil Võru jaama juures asuvasse Taara kasarmu Haridusministeeriumi poolt korraldatud kehalise kasvatuse laagrisse. Säärane osavõturohke õpetajaskonna laager on meil arvult teine — esimene oli 1937. a. Tondil korraldatud koolijuhatajate laager, — „Kojula“. Seekordne laager erineb esimesest kõigepealt juba sellepoolest, et poole osavõtjaskonna moodustavad naisõpetajad. Osavõtjate hulgas leidub koolijuhatajaid ja õpetajaid. Üldiselt on moodustatud käesolevast laagrist osavõtjaskond meie õpetajaskonna nooremast generatsioonist. Ainult üksikud vanematesse eluaastatesse kalduvad õpetajad paistavad silma oma nooremate kaasvõitlejate hulgas. Koos juhtkonnaga võtab laagrist osa ligemale 600 inimest.

Laagrisse kogunemine algas pühapäeva hommikul. Üksikud juhid ja laagri komandant major M. Haber olid kohal juba varem. Õige rohkesti töid osavõtjaid kohale pühapäeva õhtupoolikul Võrru sa-

bunud rongid, mis olid sõna tõsisemalt „sõjarongid“. Kasarmute ees ootas saabuajaid laagri kaader koosnedes ohvitseridest ja koolide inspektorid, kes saabuajad juhataksid neile määratud ruumidesse. Seekordses laagris ei paigutatud osavõtjad enam maakondade kaupa, vaid segamini, et võimaldada õpetajail tutvuda ka teiste maakondade ametikaaslastega.

Laagrist osavõtjad õpetajad olid jaotatud 6 kompaniisse. Esimesed 3 kompaniid komplekteeriti naistest, kuna 4., 5. ja 6. kompanii on meeskompaniid. Naiskompaniid paigutati Taara kasarmute esimesse blokki, meeskompaniid teise ja kolmandasse blokki. Viimasesse majutati ka koolide inspektorid ja ambulantid.

Laagri juhtkond.

Haridusministri otsusega on määratud laagri vanemaks koolide peainspektor M. Raud, abivanemaks koolijuhataja V. Kinter ja komandandiks nõunik major M. Haber. Lisaks neile toimusid juhtkonnas insp. A. Keppi vanema käsundusametnikuna, insp. J. Reinet üldbüroo juhina, juh. J. Põldre majandusjuhina, õp. K. Ader puhkeaja korraldajana, V. Horm informatsioonibüroo juhina, sekr. R. Alas kantselei-

juhatajana, õp. A. Raud käsundusametnikuna ja ltn. V. Oja adjutantina. „Naispataljoni“ ülemana toimis kapt. A. Tars ja meespataljoni kapt. K. Lang. Laagri arstiks on dr. R. Roots.

Laagri avamine.

Õpetajate kehalise kasvatuse laager avati esmaspäeval, 31. juulil kell 9 hommikul. Avamiseks rivistusid osavõtjad kasarmute esisele väljakule. Laagri avamiseks oli Võrru sõitnud haridusministri abi V. Päts. Peale selle võtsid avatamisest osa külalistena Võru maavanem A. Kohver, kaitseliidu Võru malevk. päälük major Heljuste j. t. Haridusministri abi tervitas laagrist osavõtjaid Haridusministeeriumi poolt ja tähendas, et laagri ülesandeks on õpetajate kehalise kasvatuse taseme tõstmine. Eriti on vajalik kooli kaudu levitada senisest suuremal määral igale kodanikule vajalikku esmaabi- ja ujumisoskust. Meil upub igal aastal kümneid ja sadu noori, kes meie väikese rahvaarvu juures meile on väga vajalikud. Tänapäeval, kus kõik riigid on häireseisukorras, on vajalik ka kooli kaudu tutvustada laiemaid kihte õhu- ja gaasikaitse küsimustega. Gaasirünnakutega ei ole küll valutatud ühtki riiki, kuid gaasirün-

nak võib põhjustada paanikat, mille vältimiseks on vaja osata tarvitusele võtta vastuabinõusid. Kuigi oleme sõlminud sõpruslepingu meie suuremate naaberriikidega, ei või me teada, mida toob tulevik.

Ohvriterikkas Vabadussõjas oli õpetajail täita tähtis osa. Ka tulevikus ei ole see väiksem. Lõppeks soovis ministri abi, et laager ühendaks meie õpetajaskonda üheks tervikuliseks perekaks. Aida-ku laagri kavas olevad rahvatantsud ja ühislaulud süvendada ka meie rahvastunnet ja toogu laager värskendust õpetaja igapäevasesse ellu.

Ministriabi sõnavõtu järele lauldi hünni ja heisati laagri lipp. Laagri poolt saadeti tervitustelegrammid Vabariigi presidendile, vägede ülemjuhatajale, pea- ja haridusministriile. Laagri avatamisest järele, mis kestis paarkümmend minutit, alustati kohe tundidega.

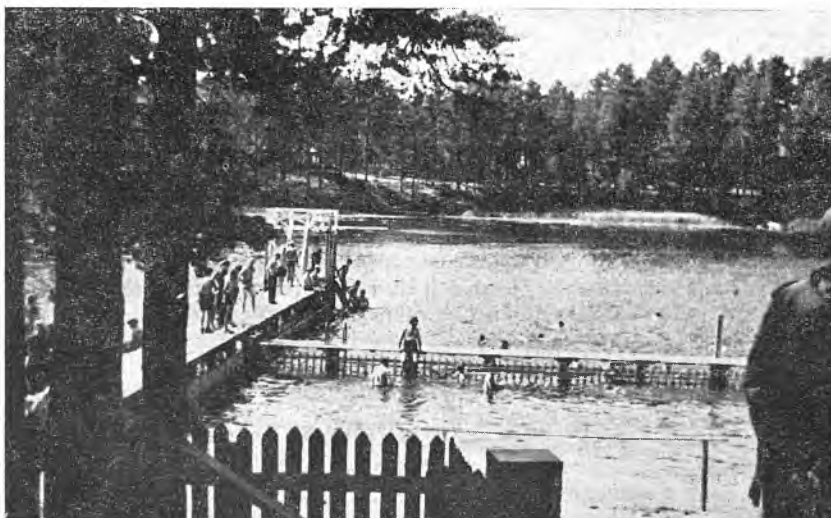
Laagri päevakava.

Laagri jaoks koostatud päevakava on järgmine:

6.00— ülestõusmine.
6.10— 6.25 hommikune võimlem.
6.25— 7.00 pesemine ja ruumide korraldamine.
7.00— 7.30 hommikueine.
(Järg 2. lk.)

Laagri juhtkond (esireas paremalt): käsundusametnik A. Raud, abivanem V. Kinter, laagri vanem peainsp. M. Raud, komandant major M. Haber, insp. J. Reinet, adjutant ltn. Oja, laagriarst dr. Roots. Teises reas paremalt insp. A. Keppi, kantselei juht R. Alas, majandusjuht J. Põldre, puhkeaja korraldaja õp. K. Ader.

Ujumistund Kubja järves Kotkakodu ujulas

TALLINNA ÜLIKÜL
Akadeemiline
Raamatukogu

Taimi suvilaagri piirkonnas

Taara kasarmute ümbrus liivase künkliku maastikuga pakub mõningaid huvitavaid taimi kooliaia sõbrale.

Läänepoolsel küljel oru veerul kasvab nägus punane leedripuu (*Sambucus racemosa*). Taim helepunaste marjadega sobib hästi ilupöösana ja paaritusulga liitlehe näitena. Kogumikuna esineb hõbehall liivrohi (*Elymus arenarius*). Taim täiendab oma paeljas-roopsoonelise lehega üheiduleheliste taimede rühma. Paljuneb maaaluste võsunditega ning võib täita tarnade aset. Silmapaistvalt õitseb lillavärviline ahtaleheline pajulill (*Epilobium augustifolium*), süstjaslehe näitena sobib õppeaeda. Mändide alused mättad on tihedalt kaetud leesikaga (*Arbutus uva ursi*). Ta juba punased marjad helgivad kenasti alatirohelistele lehtedele vahel. Kollaseõitelistest paistab välja harilik lõokannus (*Linaria vulgaris*). Taim mailaselistel sugukonna esitajana kasvab peenral püsivalt, kuid vajab väetamist kompostimullaga. Hulgaliselt esineb kasarmute õuel ilutaimenä ka tunnustatud ravimitaim seebilill (*Saponaria officinalis*). Raudtee ääres kohtame rohkesti haruldast kollast mesikut (*Melilotus officinalis*). See taim rikastab ravimtaimede rühma tunnustatud esin-

dajana. Tiigi kallast kaunistab laialeheline hundinui (*Typhalatifolia*). Seda taime teevad meeldivaks huvitavad tõlvikud, kuid kooliaeda asetamiseks on raskusi veekogude puudumisel. Kohati kasvab mäeküljel healõhnaline sulgneik (*Dianthus plumarius*). Taimel on meeldivad merirohelised naaskeljad lehed. Ta sobib hästi kiviktaimlasse. Sõnajalgsetest leidub põld sõnajalg (*Pteridium aquilinum*). Sõnajalgade esindajana asendab ta maajasõnajalga, sest kasvab lagedal kohal.

Esineb veel teisi taimi, kuid need ei ole kooliaias kasutatavad ega vääri erilist tähelepanu.

Joh. Raudsepp.

Laagrist Munamäele

Kasarmuõuel seisavad kaks kõhukat omnibust valmis sõiduks Munamäele. Ent nad ei suuda kaugeleki kõiki sõitsoovijaid mahutada. Seepärast tuleb matkakorraldajal õpet. Adral „selektsooni“ teha. Viimaks ometi kõlab käsklus „ärasõit!“ ja omnibus hakkab ronima mööda künklikku Võrumaad Eesti kõrgeima tipu poole.

Mägedest üles ja alla sõites tunneb Põhja-Eesti õpetaja, nagu viibiks ta tormise ilmaga merel. Ja nagu rannalähedased ametikaas-

lased taluvad õõtsuvaid merimatku haigestumiseta, on siinsed lõunapoolsed ametiõed ja -vennad kindlustatud jälle omnibusesõidu õõtsumiste vastu — peale ühe noormehe, kes loovutab oma koha ühele vanemale ametivennale. Omnibuses kõlab ühislaul „Kiigu mu paadike!“ Peagi oleme Munamäe jalal ja ronime siit jalgsi ümmarguse mäe tippu. Üleval aga on uued raskused: uus vaatetorn on värskelt värvitud! Alles Võrumaa inspektori „ausõna“ peale, et me värvi „kaasa ei võta“, pääseme üles vaatetorni. Siin pääseb valla vägev laul: „Kui siit pilve piirilt alla vaatan...“

Kahjuks ei luba aeg siin tornitipus kauem peatuda, kuigi on raske silmi lahti kiskuda kaugelt sinendavalt mägedelt ja peegelsiledailt järvedelt.

Nüüd võetakse suund Rõugesse. Tjab vihma, kui sinna jõuame. Otsime vihmavarju koolimajas, mille ukseid meile lahkesti avab koolijuhataja Saar. Härra Saar annab ülevaate Rõuge kaunistest kohtadest. Käime Ööbiku orus, Suurjärvel ja vaatame linnust, millel põletatakse ka Võidupüha tulesid. Ametivend Saar on kõigiti abivalmis oma seletustega, kuid kohalik apteeker kurdab: kahju ainult, et on jäänud poissmeheks. „Saar jäävat ikka meresõitjaks ja oma saare otsijaks!“

Varsti on meie rahvas jälle koos. Peatume veel ühiskaupluse

Tartu täienduskursuste osavõtumaks

on määratud käesoleval aastal organiseeritud õpetajatele liikme-kaardi ettenäitamisel 2 krooni ja organiseerimatuile 4 krooni.

Kursuste avamine toimub esmaspäeval, 7. augustil kell 9.15 Tartu ülikooli suures auditoriumis, Aia 46.

Hinnaalandus Tõrva-Tartu omnibusesiliinil

Helme Õpetajate Ühingu ettepanekul on T.-Ü. „Rool“ lubanud hinnaalandust Tõrva-Tartu omnibusesiliinil Tartu täienduskursusest osavõtjale õpetajale 30% ulatuses 5.—20. augustini s. a. (Seega on sõiduhinnaks Tõrvast Tartu ka tagasi kr. 3.50. Hinnaalanduse saamiseks tuleb esitada tunnistus, mida saab ühingu juhatuselt, Tõrva, pk. 29.

Võru kehakasvatuse laagrist

toome kirjutisi ka veel järgmises „Õpetajate Lehe“ numbris.

Pikendage „Õp. Lehe“ tellimine kohe 1. augustist.

ees, et karastada vähe kuivama hakanud kurku ja algabki tagasisõit Eesti ühest kõige kaunist kohast. Poole tunni kuludes oleme jälle Taara kasarmute juures, kus juba ootab naiskodukaitsjate poolt valmistatud õhtusöök. J. P.

Kirjapanekuid Võõplast*)

Kodusel olukorras on tähendab sedasi, et mööda ja ümber koolimaja käib kõva kopsimine, kaapimine, lõhkumine ja võõpamine, ühesõnaga — vallavalitsus teostab remonti, kusjuures juhatajal kästi hommikust õhtuni kümnikku mängida ja vähe-mad mulgud ise kinni sikatuurida. Aga ei seal mind kinni jõudnusi pida-da kümme vallavalitsust, kui kajastaas trompeidihäl ülle maa: laager! Ei siis olnud enam püsi ega asu, muudkui kokku oma seitse asja, s. t. kõik tarvilik ja mõndagi mittetarviliku ja — Võru poole! Kooliteenija sai ühendatud koolijuhatajaks, kõikvõimalikud kassad kaasa võetud, et remonttöölisid neid kergendada ei saaks.

Ja nüüd siis käib 100-kraadiline laager Taara tugevais kasarmuis Võru järverikkas naabruses. Teadusi uuritakse sedapuhku ajakohaseid: õhk- ja vesiteadust, sinna manu arsti- ja muudki teadust. Õhk-teadusest või ametliku nimega — kodanlikust õhukaitses — on mul hea mulje, sest seda on just hädasti vaja mul nagu kohalikul kõvemal tuletõrjetegelasel. Ka vesiteaduse vastu ei oleks mul midagi, kuna siin õpetatakse, kuidas koolmeister ja inimene üldse end alati pealvee suudab hoida, kui mitte teisiti, siis vähemalt konna või koera moodi. Aga ma pean ütleva ühes paljudega, et see Kupjajärve vesi on hiiglama märg, ja õhukesi kohti on seal napilt. See rikub hea tuju ära juba sinna minnes mitmelgi muidu väga vahvale mehele.

Riviteadus paneb mitmelgi juba tunni eel südame värisema, kuna rivist on kodanikel ikka vanad „head“ mälestused. Ja seepärast peetakse enne rivitundi ikka nõu, et kas mõistlikum poleks mitte ambulantsi minna ja lasta seal rivitunni arvel vistrikke raviga. Aga ega see ei tähenda, et kõik mehed rivi kardavad. Oi, meil on

siin vilunud sõjamehi — lipnikke, leitnante ja kaptene. Ja üht ilmatu imposantse kõhu ja koguga Virumaa meest kahtlustan ma, kas ta ei ole ehk polkovnik, kui mitte rohkem. Naiste sõjalise staaži kohta mul puuduvad andmed.

Võimlemisteadusega ehk füskultuuriga on nii, et pärast laagrit keegi võimlemistunde koolis ära jätta ja nende asemel usuõpetust võtta küll ei tohiks, kuna näidatakse ja tõestatakse omal nahal, et viljareedel, metsapuul, känd, halg — kõik on esmajärgulised võimlemisabinõud ja -riistad.

See oleks laagri teaduslik külg. Kogu teaduslik külg toimub enne lõunat. Pärast lõunat aga hakkab see eraosa. 4. kompanii on näiteks kõva võrkpall, ja malet, bridži, muud turakut lüüakse en gros kõigis paigus.

Ma ei tea, kas söömine kuulub laagri tegevuskavva või lõbustuste hulka, aga selle juures ollakse igatahes inukamalt ja söögirivist ei puudu ükski, kuigi muis rivedes mõnest jaost paar sabalüli ikka puudub. Hiljuti hermesupi puhul oli Võru nägusate naiskodukaitsjate armust säärase lugu, et pidin ühe sõbra lõunasöögi järele viima sepa juure vitsutamiseks.

Noh siis, näiteks, et mõsevad kõvasi — enne ja pärast sööki, hommikul ja õhtul, iga tunni järele peaaegu. Ühel mehel olevat pesemisega harjumatud hambad nüüd äkilise valu ja vintsutamisega hellaks kulunud.

Muidugi päevarahadest tuleb ka juttu. Et kas ikka nii nagu Kojulas — kr. kolm ja pool või koguni viis krooni päevas. Kuid nähtavasti jääb see sedapuhku valla- ja alevivalitsuste armu otsustada.

Laagri üheks ülesandeks ja sihiks on muuseas avaliku saladusena laagri-rivanema poolt seatud: vähemalt 50 uut paari! Nimelt: uut. Ja nüüd naise-mehedki rõõmustavad, et saab vanast Krõõdast ülemuse käsul ja soostumisel lahti ja — elu algab jälle ot-sast peale, hurraa! Aga mul on nii-sugune kibe ja hakkaja see teinepool. See vilistab ülemuse käsule. Ja kui

ma oleksin julunud kinnominekuks kaaslast kasutada, nagu käsk oli, oleks mu elulõpp kujunenud väga sinisesilmaliseks, sest kinos tehakse vahetevahel valgust ka. Teine asi oli tantsingul haljal murul, kus oli pime — noh sai niisugused polkad-valsid keerutatud, et mitte ainult naha, vaid südamegi löi soojaks ja kaine aru hakkas tolmama nagu haljas muru tantsu järele.

Kuna meeste riietus on enam-vähem ühtlane ja stabiilne: hommikust õhtuni pooled või veerandpüksid, on naittega asi hoopis kuurortlikum: nemad demonstreerivad kõikvõimalikke trikoosid, sortse ja longe, lai ja kitsaid. Võib ütelda, et laagri naised esinevad püksinduse alal esinduslikumalt kui mehed.

Aga anekdootidega nad muidugi meeste vastu ei saa. Kahjuks ei saa mõningaidki neist suplusanekdootidest Kupjajärve kallastelt ära tuua.

Inspektorite-rahel on ka täiel määral olemas, aga need on sedapuhku niisugused vaiksed ülesanneteta mehed, et nende kohta muud midagi pole öelda, kui et vesi on nendele kah liig märg.

Noh, lõpeb seegi laager pea. Sai vaimu ja eriti keha kosutatud. Tõugu see kasu ja kogu kodumaale! Nägemiseni järgmises laagris!

Vares Varblane.

Piibujuttu laagri stardist

Oleme siis nüüd Võrus laagris. Kasarmuid on vallutanud töövägi õpetajast. Koos on üle viiesaja noort ja algatusvõimelist õpetajat soost ja vanusest hoolimata. Juba pühapäeval algas kohalesõit kõigist kodumaa nurgist. Ühenurga mehed leppisid enne laagrit küll kokku, kes ostab saapaviksi, kes toob habemevahu ja kes võtab rõivaharja. Kuid kasarmus rabas sääraseid kokkuhoiuplaane tõik, et keeled tulevad segada otsekui Paabelis. Nii asetati saarlased Setumaa õpetajate hulka, segati juurde mulke, harjukaid, Alutaguse mehi jne. jne. Kuna KõjuLa's mehed olid maakondade kaupa, siis Võrus lahutati karmilt naised meestest ja sõbra- ning naaber-

mehed üksteisest põhimõttel: divide et impera!

Kaasaja hädade üheks põhjuseks ongi üliagarus ja super-aktiivsus. Laagris leiti, et sellepärast tuleks kärpida esijoones naiste üliagarust. Raske on uskuda, kuid naljamehed seletavad, et sel alal olevat antud staabihoonest dekreet: ei huulepulka, ei kulumvärvi, ei puudritopsi ega lokikääre! Tänu selle üliagaruse likvideerimisele kohtasin mitmeid kolleegide nende Issandast antud palgega.

Laagri päevakava on koostatud sääraselt, et „teed jõule“ sammuvad nii naised kui mehed, aga „teed ilule“ ainult siis mehed.

Üheks laagri eesmärgiks peab kujunema ka perekonnaseisumäetnike töö rohkemine, sest laagri-rivanema erisooviks on vähemalt viiskümmend uut noorpaari.

Selle soovi hõlpsamaks teostamiseks korraldas meelelahutuse komitee esmaspäeval polka-õhtu pöösaste ääres, kus lõõtsmoonika helid, suveöö hämarus ja noore vere värske rütm pidi looma suveöö unenäo fooni. Varane on olla prohvet, sest mitmesugused katsed sel alal on veel teostumas ja eestlase põhjamaaveri ei hüppa ammugi mitte momentaalselt keema.

Laagri sisuline osa eeldab samuti tablit tervist. Ühes maakonnas olnud kavatsus kõiki laagri-aspirante lasta läbi arsti kadalipu, kuid esialgsed katsed olid kohutanud jätkamast. Tulemus oleks võinud kujuneda selliseks, et poleks leitud ühtegi laitmatu terve juures seisvat õpetajat. Ja üsna arusaadav, sest õpetajate töö- ja elutingimused senises ulatuses toovad kaunis ruttu tunduvald häireid.

Ainult laagri viienda kompanii mehed võivad näidata oma teise rühma esimese jao esimesele mehele, kelle ümber valitsevad soodsad Virumaa tuuled, kui tervisest lõkendavale ja õitsevale õpetajale. Säärane õitsemine tundub anarkronismina õpetejasperes, nõnda et laagrikuninga tiitliga kroonimine ühel soodsal hetkel on enesest mõistetav. „Raskusi“ kroonimispidustusega ei saa olla, sest Võru jaama einelaud on kuulutatud ka laagri piirkonda.

Töö on huvitav ja lõbus. Ainsad mehed, kes näevad vaeva mõttetööga, on maletajad. Muud tegevust jubib instriktore kaadri sõna ja käsk. Eks õpetajale oli hüva, kui ta asetatakse situatsiooni, kus pole vaja ja mõelda, sest see on tervislikum kehale, vaimule, hingeale, ametile ja positsioonile.

Laagris, 1. augustil.

Joonatan.

*) Võõpla — Võru õpetajate laager.

ÜHEST UNUSTUSSE JÄÄNUD KASVATUSVAHENDIST

Juba aastaid tagasi tehti meil katseid rakendada õpilasi tegevusse mudellennukite ehitamise alal. Katsetajad olid peamiselt üksikud lennuspordist huvitatud õpetajad. Senini ei ole meil neist üksikutest katsetest kaugemale jõutud. Ometi on see ala väärt küllaltki suurt tähelepanu, kuna annab häid võimalusi õpilaste iseloomu arendamiseks ja teadmiste ning oskuste süvendamiseks.

Juteldes sel teemil ühe Soome ametivennaga, kes oma kooli õpilasi juba aastaid järjekindlalt on rakendanud tegevusse lennunduse alal, ütles see, et tema arvates mängud ja lendavad mänguasjad (lohed, õhupallid, nooled, mudellennukid jne.) omavad mitte vähem tähtsust kui mudelid, mänguasjad ja mängud muudelt inimeste tegevusaladelt. Vastuoks, tänapäeval omavad need veel suurema tähtsuse, sest tänapäeva ühiskonna laialdased hulgad on, hoopis väheteadlikud õhuvallast ja selle kasutamisevõimalusist. Sõitu maal ja veel peetakse loomulikuks nähtuseks, lendamist aga mingiks kõrgemaks võimeks, ja inimest, kes oskab lennata, vaadeldi mõni aasta tagasi kui imelooma. Tegelikult on lendamine inimesele, sellekohaseid vahendeid kasutades, sama loomulik, kui paadi juhtimine veel. Kui laiemad rahvahulgad oleksid lennu alast rohkem teadlikud, kaoks ka rahvahulki valitsev müstilise õhusõja kartus ja võidakse hoopis tagajärjekamalt asuda õhukaitse korraldamisele, teades, et õhusõda ei ole midagi üliloomulikku ja sõjalennuki juhtimine ning kasutamine on igaühel õpi-

tav. Lisaks sellele hakatakse rohkem hindama lendamist kui kiiret ja mugavat liiklemisvõimalust ning transpordivahendit. Seda kõike lastele juba maast madalast õpetades ja lastes neid otseselt sel alal tegeleda, rakendades vastavaid mudeleid, kodunevad lapsed ise õhuvallaga ja viivad oma teadmised ka kodusesse.

See kõnelus hõimuvõllega tuli minul meelde Võru laagris, kui üks kaaslane kõneluse minnes purilennukil purjed ja teisel kaks kolleegi kõneledes lennuoskusest jõudsid üksmeelsele otsusele, et lendur, kallutades õhus lennukit, saavutab seda oma kehahoiakuga. Kuigi mõlemad eeltoodud näited on juhuslikult kuulnud, näitavad need siiski, kui väheteadlikud oleme kõige elementaarsemas lennutehnilises küsimuses.

Kui eelpool mainisin Soome kolleegi arvamist, et iga inimene võib õppida lendama, siis võib igaüks seda eeldusega, et tema arendab eneses neid positiivseid omadusi, mis on vajalikud lendurile. Need omadused oleksid: korralikkus, täpsus, kiire otsustamis- ja orienteerumisvõime, seltsimehelikkus, kõrge intelligents jne. Need omadusi on vaja mitte ükski mootorlenduril, vaid ka puri- ja mudellenduril. Kasvatada neid omadusi saab tegeledes lennu alal kavakindlalt ja teadlikult, jälgides põhimõtet: kergemalt raske- male. Minu arvates ei ole meil katsetamistest kaugemale jõutud just põhjusel, et on püütud esimese katsega jõuda rekordini ja seda loomulikult mitte saavutades,

Õpipoisi kiri laagrist

Kuidas elu laagris uperpalle tegi, sellest mõni näide. Laagrivanema korraldusel ei pidanud olema laager oma eesmärgi saavutanud, kui ei anna vähemalt 50 uut abielupaari, milleks korraldati tutvumistundeid ja paaridena kinnopääsemisi. Üks laagri mees isik, kel aga omal kallis kaasa kodus, pidi kinnopääsemiseks võtma omale daami kõrvale. Sealsamas aga sõbrad jäädvustasid selle fotoplaadile ja järgmisel hommikul viis post asitõenduse koju kaasa. Kahe päeva pärast saabus kuri kiri tagasi kõiksugu ähvardustega... Ja arvati selle järele, kui viimati laager ei anna 50 abielulahutust...

Suurepärase elamuse pakkus õpipoisile igaõhtune kompaniide kaupaleendusele marssimine. Meeltülendav pilt, kui kompaniid iga „ilmakaare“ poolt mehise lauluga marssisid laagriväljakule. — Niisamuti tore oli kuulata söögisaalis vägevat ühislaulu iga eine eel.

Nagu igasugustes kuurortides, nii laagriski toimus ühel õhtul printsi valimine, kelleks krooniti kõige tusedamate mõõtudega meesisik suurte aususavaldustega daamide poolt ja la Lutzernis Liivikule kuldparja asetamisel.

Pärast üht kinoetendust nautis veel palju naisõpetajaid väljas kasarmute eses kuuvalget ööd ega tahtnud kuidagi magama minna. Siis tuli ühel korapidajal hea mõte. „Ainult vanemad daamid võivad veel välja jääda, nooremad palun kohe kasarmusse minna,“ kuulutas ta kõva häälega.

Minuti aja jooksul oli kasarmuesine tühi.

Mõtlesin mina, et millepärast küll seekordne laager korraldatakse Võrus, Petserimaa piiril. Kui olin kaardil Võru asendit uurinud, siis arvasin põhjuse leidnud olevat: ümberringi järved! Ja ujumist pidi selgeks õpetama. Laagris aga esimesel õhtul selgus õige põhjus, kui korraldati „tutvumistundeid“. Tagasi looduse juurde, ära

suurlinnade rafinemendist, tagasi simanite juurde!

Kõige selle kõrval iseendastmõistatavalt aina kosusin ja puhkasingi, mis nii väga ära kulus kibedal tööajal.

Laagritervitustega
õpipoisid Jaak Juhan Piller.

Siit ja sealt

Inimene on nagu orav puuris.

Juhtusin ühel päeval õpetajate kursustele, kus parajasti vaieldi äsja lõppenud nädalatunni puhul. Ning äkki valdas mind säärane imelik tunne, nagu polekski täna tänane päev juulis 1939. a. Võtsin kalendrigi välja, aga siis taipasin: õigus, aastat viis tagasi olin ju samuti siin ja siis töid sõnavõtjad pea täpselt samu küsimusi esile. Viie aasta jooksul olid need küsimused leidnud põhjalikku käsitlemist meie pedagoogilises kirjanduses, aga sõnavõtjad polnud selles teadlikud: neile on meie pedagoogiline kirjandus tabula rasa. G. Duhamel kirjutab kord: Tuhandete aastate jooksul on vahetunud mitmed tsivilisatsioonid, aga inimene on nagu orav puuris, kes jookseb ringi rattal, samm edasi ja samm tagasi, kuid ikka püsib ta ühel ja samal kohal. Eks ole sama lugu ka nende õpetajatega ja pedagoogilise kirjandusega. Ma kardan, et kümne aasta pärast algavad samast otsast peale, kust tänavugi. Ettepanek: kõigil kursustel sisse seada ka „vaikse lugemise“ tunnid, kus loetaks läbi vähemalt kõik lahtilõikamata „Eesti Koolid“ ja tellimata „Kasvatused“. Kui palju tühje sõnu ja ajakulu jääks siis ära!

Õpetajate palkasid tõsteti.

Ärge tehke umbusklikku nagu! Tõsteti jah, kuid maksuinspektori poolt. Ühe ringkonna (võib olla ka mujal) maksuinspektor oli heaks arvanud välja arvestada, et õpetajate korter koos kütte ja valgustusega maksvat tegelikult rohkem kui 10% palgast ja suurendanud siis — ühel rohkem, teisel vähem — sissetuleku summat. Mul on ikka korter küll olemas, aga mu kolleegil on kirbuuperall, kus pealegi

ILMUS

Opetaja tähtraamat

1939./40. õ. a.

EESTI ÕPETAJATE LIIDU KIRJASTUS.

HIND EÖL LIIKMEILE 25 SENTI. MÜÜGIL Kr. 1.20

LIITE JA ISESEISVAD ÜHINGUID PALUTAKSE TELLIMISED SAATA PEATSELT LIIDU BÜROOSSE, PUHAVAIMU 11, TALLINN.

loobuti pettunult kogu üritusest. Katsetas teine, kolmas ja tulemused olid ikka samad.

Asudes tegelema lennu alal, tuleks alata lohedest, langevarjudest ja teistest lihtsamatest esemetest. Nende varal tutvudes õhuvalla omadustega võiks üle minna lihtsamale mudellennukeile, mis valmistatakse tavaliselt paberist ja seega on väga odavad. Vaatamata sellele võimaldavad need mudelid üldjoontes tutvuda aerodünaamiliste ja aeromehaaniliste põhimõtetega. Olles kogenud mudelite ehitamisega ja tuttav nende kasutamisega, võib asuda ehitama rekordmudeleid.

Kõik lendavad esemed on eduga

talvel on sooja 3—4 pügalat aila nulli ning valgustuseks saab ta rahas 2,6 senti päevas 5 külmema kuu jooksul
Kus võib kartmatult vigu teha.

Õpilased tunnevad omal nahal kõige paremini, mis tähendab vigu teha. Aga ka koolijuhataja, panga- või muu ametnik teab samuti, mida tähendab vigu aruandes või kassaraamatus. Ja iga kodanik teab, mida võib vigu tulumaksudeklaratsioonis maksma minna. Aga on üks paigake siin maailmas, kus võib kartmatult vigu teha — see on tulumaksukomisjoni kantselei. Nii oli minu tulumaksulehel kogemata vigu juhtunud: maksustavaks summaks märgitud 100 kr. rohkem kui vaja. Naaberkooli juhatajal oli samuti vigu teises summas ja hoopis teises maakonnas oli ühel õpetajal jällegi vigu ja ka 100 kr. suuruses. Pole kuulnud aga ühestki veast maksumaksja kasuks. Lihtne liitmine ja lahutamine täisarvudega peaks ometi ka maksuametis selge olema.

In memoriam.

Kadunule ei saanud osaks mingeid austuseavaldusi, keegi isegi ei mälestanud teda ega lausunud „puhka rahus!“. See kadunuke on meie kehaarenemisleht. Surnust ei kõnelda halba, aga kui arvan kokku selle aja ja vae, mida pidid tuhanded õpetajad ja kümned tuhanded õpilased üle riigi nende kallal nägema, siis peaks ratsionaliseerimise komiteel kõik ihukarvad püsti kargama. Puhkab see kadunuke samal kalmistul, kus puhkavad 23-kordne raamatupidamine ja klassijuhataja aruanded ning kooli arendamiskavad ja kus leiab viimse puhkepaiga veel nii mõnigi „standard“ ja „uuendus“. Mõnes maas, nagu Soomes, on inimesed kole pikaldasad: iga kooliküsimust sõelub terve komitee asjatundjaid aasta või paari vältel ja kirjutatakse üle 100—200 leheküljelisi aruandeid. Meil käib see lihtsamalt: täna tekib kellegil inspiratsioon, homme seatakse kokku projekt, kolmandal päeval saadetakse see „tutvumiseks“ mõnele ringkonnale ja järgmisel päeval avaldatakse. Siis higitavad õpetajad ja õpilased üle riigi aasta või paari vältel ja ühel ilusal päeval loeme leinakulutust. Riu - Rio.

kasutatavad mitmesuguste mängude juures, millede kirjeldamine siin viiks pikale. Õieti peakski olema nii, et enne mudeli, lohe või muu lendava eseme valmistamist, oleks teada selle otstarve ja kasutamisevõimalus vastavas mängus. Sellega oleks kogu tegevus seotud üheks tervikuks ja täidaks temale pandud ülesanded edukamalt.

Kui veel lisada, et õpilased, eestkätt poisid, tunnevad lennudemellismi vastu suurt huvi, siis võib julgesti väita, et see meil unustusse jäänud ala väärib kohta kasvatustöös teiste vahendite kõrval ja omab isegi mitmeid parremusi, väärides teadlikku raketdamist koolitöös.

Aga õpetaja ei saa õpetada ega anda edasi neid teadmisi, mida tal endal ei ole. Seepärast ei oleks ülearune sellekohane kursus kas iseseisva kursuseks või ka ühenduses mõne teise kursusega. Minu arvates sobiks lennudemellismiga tutvumine hästi ühte õhukaitse kursusega, nagu seda on käesolev laager. Edaspidi korraldatav koolikäsitöö kursuseil peaks olema kavas ka lennudemellismiga ehitamine, sest miks mitte kasutada käsitöö tundides ala, mis õpilasi eriti huvitab. Algkooli loodusõpetuse kavas on tutvumine õhuvallaga kui liiklemistega. Miks siis mitte loodusõpetust käsitaval kursusel ei võiks ühtlasi selle liiklemistee vahendeid käsitada.

Teiseks tuleks hakata soetama vastavat kirjandust. Meie naabritel leedulastel, lätlastel ja soomlastel on sellel alal ilmunud rida häid käsiraamatuid ja ilmub perioodilisi ajakirju. Saksa keeles ilmuvas raamatuseerias „Spiel und Arbeit“ on suur osa lennu-mudellismi käsitavate väljaandide, rääkimata suurest hulgast üksikraamatuid. P.-Am. Ühendriikides on lennudemellism nimetatud teadusharuks (science) ja omab sellele vastava käsitluse. Inglismaal, Saksaamaal, Itaalias, Venemaal ja mujal suurriikides on lennu-mudellism üheks eelistatumaks noorsootegevusvahendiks.

Meiegi tahame kasutada oma huvides õhuvalda kui suurimat ja parimat liiklusteed ja peaksime seepärast noorsoo kasvatamisel õppima kasutama naabrite meetodeid. Vastasel korral võime liiga kaugele maha jääda. Seepärast — rohkem tähelepanu lennuasjandusele, eestkätt lennu-mudellismile! Ilma meie kaastöötajate ei jõua meie hoolde usaldatud noored ja ühes sellega kogu meie teadlik lennu-alaline kasvatus laiemates hulkades kunagi naabritele järele!

A. K.

Kaks matka

Pariisi.

Vana tuttav „Ariadne“ viib meid seekordki Stettini. Siit edasi sõidame omnibusega esimest korda mööda uut autoteed umbes 200 km. Berliini. Päev peatust, 8 tundi kiirrongisõitu Kölni, veelkord ööbimine ja 8 tundi rongisõitu läbi suitsuse Belgia vabrikutemet- sa ning viljarikka Põhja-Prantsusmaa ja olemegi Pariisi põhjavaksalis. Siin võtab meid sulaselge eestikeelse tervitusega vastu pr. Villecourt — end. Tartu ülikooli prantsuse keele lektori eestlasest abikaasa. See on armas tervitus.

Pariis ehtis end parajasti piduehtes- se. On algamas suured 150-ne a. revolutsiooni mälestuspidustused. 14. juulil 1789 ründas rahvas ja revolutsioonist nakatatud sõjavägi Bastille'i

Pariisi Jumalaema kiriku tornis. Paremal EÕL esimees E. Murdmaa.

vanglat, vabastas vangid ja tegi vangla maatasa. Tõsi, Bastille'i vallutamine ei tähistanud küll revolutsiooni algust, sest sellele olid eelnenud juba mitmed revolutsioonilised sündmused, kuid Bastille'i vallutamine ja kinnipeatute kangelaslik vabastamine ning vangla-personaali tapmine erutas äärmuseni rahvamasside fantaasiat, paisutades revolutsioonilained uhkema üle kogu maa. Kõikjal järgnes põletamisi, aadlike ja vaimulike tapmisi ja revolutsioonivõimude ametissepanekuid.

Hilisem kainenem ajaloorimine on, tõsi küll, näidanud, et Bastille'i vallutamine ei vasta tõeliselt kaugeltki sellele romantilisele pildile, mis temast on säilinud rahva kujutluses. On selgitatud, et tõeliselt leidis tol ajal vanglas vaid 7 vangi, neistki 4 varast ja petist. Tapetud vanglapersonaal on nende kõrval palju suurem. Kuid küsimus ei seisa muidugi nendes seitsmes vabastatus (rahvajutt räägib muidugi seitsmest sajast!), kindel on see, et Bastille'i vallutamine oli signaaliks suure vabadustule süttimisele, mille kuma valgustas kogu Euroopat ja ulatus kaugematele kontinentidele, vabastades suuri masse vaimilisest ja kehalisest orjusest ja lõhkudes maha seni pühaks peetud seisuste vaheseinu.

Tänapäeval on Bastille'i plats tavaline suurlinna liiklemiscentrum. Vanglast ei ole muidugi säilinud ki- vigi. Selle, mis rahvahulga oma vi- hahoos lamama jätsid, kasutasid hil- jem nupukad ärimehed igasugu kuju- keste ja ristikeste valmistamiseks, müües neid kalli raha eest ebauskli- kele talismanideks. Kunagist revolutsiooni kulminatsioonipunkti tähistab

nüüd vaid keset platsi püstitatud n. n. juulisammas, mille alla on maetud 1830. ja 1848. a. revolutsioonides lan- genud. Veel paistis platsil silma tohu- tu arv karusselle ja muud tingel-tan- gellit. Tänapäeva prantslane pühitseb oma vabariigi suurpäeva suure kära ja müraga ning tantsu ja tralliga.

Tänavu seltsis sellele veel juubeli puhul suur sõjaväeparaad, millest osa võttis 30.000 meest, 3500 hobust, 600 mootorsõidukit, 350 tanki ja 400 len- nukit, nende hulgas 52 Briti aeroplaa- ni. Demonstreeriti Prantsuse-Inglise sõjaliitu ka laiematele rahvakihtidele. Tänav oligi aastapäeva puhul õige sõ- jakas meeleolus.

Prantsuse Õpetajate Sündikaadi poolt korraldatud õhtusöögil sattusin kõrva istuma belglase ja šveitslasega. Belglane, kes alul pisut umbusaldas Balti riikide poliitilist joont — Prant- suse lehtede informatsiooni põhjal —, kuid kellele hiljem meie olukorra sel- gitasin, rääkis, et Belgias käivad kõikjal kõvad kindlustustööd piiridel, mille peale šveitslane ainult muheles: neil olevat juba kõik valmis, tulgu kui tahavad! Kahjatses ainult, et nad kallaletungi korral peavad Baaseli loovutama, kuna see asub otse piiril ja on loodusliku kaitseta. Muidu aga on iga mägi šveitsis omaette loodus- lik kindlus, ja iga küla tarbekorral omaette iseseisvalt tegutsev kompanii. Säärast laadi juttu kuuldus kõikjalt.

Ei ole meeleolu kaugeltki rahulik Saksamaalgi. Rongid olid tulvil sõja- väelastest, samuti Berliini tänavapil- dis domineerib — munder. Linn on haakristlippudes, on jälle mingi pa- raad.

Euroopas on juba sõda, kuigi ei pau- gu veel püssid. Hambuni relvastatud riigid, Inglise lennukite mürin Pariisi kohal, mundristatud Saksamaa, oku- patsiooni all ägav Tšehhoslovakkia, kõvendatud kontroll piiril ei jäta rahu poole sammuvat Euroopa muljet. See- pärast ei olnudki see matk mingi puh- kusematk, välja arvatud vahest ehk laevasõit Reinil. Siin Lõuna-Saksa- maal on rahvaski avameelsem ja lah- kem, puudub see jäikus ja ametlikkus, mis silma hakkab Preisimaal. Siin on ka toredaid vanaaegsete muinasjuttu- dega looritatud losse ja sinkjasse udusse uppuvaid mägesid, millede kül- gi katavad viinamarjaistandused. Kuid kas seegi pole vaid pettepiilt? Kes teab, võib-olla on siiaagi mäekül- gedesse kusagile peidetud Siegfried- liini suurtükid ja betoonvarjendid.

Rahvusvahelisel õpetajaskonnagi kongressilgi peegeldusid need meele- olud. Kuigi kongressil peetud kõned rõhutasid rahu vajadust, millele ei ole mõeldav viljakas kasvatustöö, jäi lõppmulje siiski see, et säärased kõ- ned ei ole enam ajakohased, et õigem on k o h a n e d a olukorraga — sõja- olukorraga.

Mikkeliisse.

Juba järgmisel päeval pärast saa- bumist Pariisi matkalt tuli siirduda uuele matkale, seekord hõimumaa Soome järvederikkusse — Mikkeliisse, õigemini Paukkulasse, kus asub Soome Noorsoo Liidu õpistu.

Milline tore ja kosutav matk pärast eelmise matka pingutusi, pärast saa- bumist närvisust ja suurusehullus- tust põdevast Lääne-Euroopast. Juba selles, kuidas „Suomi“ ja „Aegna“ keset lahte vahetavad vennaliku ter- vituse, on midagi kodust ja tuttavlik- ku. Ning see jätkus kogu reisil. Hel- singis juba sadamas kohtad tuttavaid nägusid. Tunned, et sa ei ole enam „võõral maal“.

Paukkulas asuv Suomen Nuorison opisto on Soome Noorsoo Liidu poolt

ülalpeetav rahvaülikooli taoline vaba vaimne õppeasutus tavaliselt umbes 50 õpilasega. Liidu esimees A u k u s - t i R i p s a l u o m a on ühtlasi ka õpis- tu kauaaegne juhataja ja hing. Siin Paukkulas on õppinud muide ka eest- lasi. Ning seekordselgi noorsoo peda- googilisel kursusel tabasin kaasmaa- lase — õp. K. P r a a k l i Petserist. Õõbisime taas, mille kohal leidsime hommikul sildi „Eesti tuba“.

Paukkula on endine „kartano“ — mõis. Kõige enam paelus meid eest- lasi õpistu kahekordne ait, mis on ehitatud vana-soome stiilis ja väga haruldane. Huvitav oli ka õpistu saal, mis on ehitatud endisest mõisa lehma- laudast ja mille seinad on 1½ (loe poolteist) meetrit paksud! Kuid nüüd on laudast saanud niivõrd tore ja maitsekas saal ühes raamatukogu j. t. kõrvalruumidega ja juhataja korteri- ga, millest soovitan eeskuju võtta kõi- gil meie tegelastel, kes kavatsevad ümberehitusi teostada vanadest mõi- sahoonetest.

Ainult 3 päeva sain olla Paukkulas, ja ometi olid need elamusrikkad ja õpingurohked päevad. Siin oli üks lek- tor — ta nimi on tuntud kõigile soo- me õpetajaile — E e r o S a l o l a, kes luges l a u s u n t a 'st või eesti keelde tõlgituna deklamatsioonist. Kuid „lu- ges“ on väär sõna, ta deklameeris (kes mõtleks selle sõna asemele ühe lihtsa eestipärase sõna?) oma loen- gud. Neid kuulata oli suur nauding. Neis oli palju musikaalsust ja meis- terlikku. Ja ometi võib kõike seda kokku võtta kahte sõnna: ole loomu- lik.

Vahelduseks sai sauna ja suplusi Saimas, huvitavaid matku vanadesse ajaloolistesse paikadesse, jäi meelde üks väga sisukas koduümbruse tund- maõppimise õhtu õpistu vanamoelises ja soomepärase tares leetule valgel ja — palju huvitavaid tutvusi.

Suvekursus

keskkooli-, gümnaasiumi- ja kutsekooliõpetajaile Tar- tus 14.—20. augustini.

Õpetajate Koja Keskkooli- ja Gümnaasiumiõpetajate Sektsiooni ja EKESKO poolt korraldatav nädalane suvekursus kõigile keskkooli-, gümnaasiumi- ja kutsekooli õpetajaile al- gab 14. augustil kell 9.00 hommikul Tartu Ülikooli ruumes, Aia tän. 46. Kursuse juhatajad on kooliosakonna dir. V. A l t t o a ja Tartu Ülikooli pro- rektor dr. phil. nat. E. K a n t. Tehni- line juhataja on Tartu II gümnaasiumi õp. F. L a a r e n s.

Kursuse üldpedagoogilises ja -me- toodilises osas käsitletakse: „Tähele- panekuid ja järeldusi jooksvast kooli- tööst“ — V. Altoa; „Sotsiaalsest lii- kuvusest“ — dr. phil. nat. E. Kant; „Küsimusi arenemise psühholoogiast“ — dr. phil. K. Ramul; „Õppemeetodite ratsionaliseerimise probleem“ — mag. J. Estam; „Uuemaid voole psühholoo- gias: (üldine isiksus ja tema mõistmi- ne, inimese võimete arendamine, ini- mene ja töö)“ — mag. E. Bakis; „Psühholoogiline ja psühhotehniline diagnoos; selektsiooni psühholoogili- sed alused; kasvatuslikke ülesandeid gümnaasiumis“ — dr. phil. R. Hip- pius; „Andmeid välismaa pedagoogi- lise kirjandusega tutvumiseks“ — J. Lang.

Eriosas töötavad 4 sektsiooni: 1) eesti keele, 2) matemaatika, 3) aja- loo- ja kodanikuõpetuse ning 4) loo- dus- ja maateaduse sektsioonid. Eesti keele sektsioonis käsitletakse „Metoo- dilisi ja keelelisi küsimusi eesti keele õpetuse alalt“ — ref. peainsp. mag. J. Aavik.

Matemaatika sektsioonis on ette nähtud järgmised teemad: „Statistika põhiküsimusi“ — dr. phil. nat. A. Hu- mal; „Küsimusi moodsast problemaa- tikast“ — dr. phil. nat. J. Nuut; „Ar- vutustulemusi õigete kohtade määra- mine“ — K. Ratassepp; „Rakendus-

Tervitusi Mikkelist! Õpetajatar Toini Pylvänäinen oma isikliku limusiiniga.

See matk Mikkeliisse kinnitas veel- kord varasemat veendumust: meie õpetajail on ääretult palju õppida hu- vitavat ja kasulikku vennasmaal. Är- gu piirdutagu ühe maa tundmaõppi- misel kunagi ainult pealinnaga. Siir- dugem ka süda-Soome, Lapimaale ja mujalegi ning teile avaneb rikkalik maailm tundmatuid ja lähemal vaat- lemisel ometi tuttavaid seiku. Varsti algab jälle õppetöö, mis naelutab meid pikemaks ajaks ühe paiga külge. Är- gem unustagem kaasa võtmast tööle asudes soome keele õpiku. Vaev, mi- da näeme „higistades“ selle kallal, ta- sutakse melle kuhjaga nende võima- luste näol, mis meile avanevad hõi- mumaal ta rikkaliku rahvakultuuri, kirjanduse, looduse, kursuste, matka- de ja kõigepealt paljude heasoovlike ja sõbralike inimestega tutvumisel.

V. H.

geomeetria ühes tegelike mõõtmiste- ga — J. Sütt.

Ajaloo- ja kodanikuõpetuse sektsio- onis: „Kodanikuõpetus ja rahvuslik kasvatus“ — dr. jur. A. Perandi; „Ko- danikuõpetus riigikaitse kasvatuse seisukohalt“ — kindr. A. Traksmaa; „Küsimusi eesti rahvuslikust ärkamis- ajast“ — dr. phil. H. Kruus; „Valitud küsimusi imperialismi ajastust“ — prof. P. Tarvel; „Eesti talupoja olu- kord orduajal“ — mag. E. Blumfeldt; „Rahvusluse mõte humanismiaja kä- sitluses“ — dir. J. Adamson.

Loodus- ja maateaduse sektsioonis: „Diluviaalse jääaja interglatsiaalidest Loode-Euroopas seoses Eesti alaga“ — mag. K. Orviku; „Majandusgeograa- filiste küsimuste käsitamine maatea- duses“ — dr. phil. nat. E. Markus; „Amblikulaadseid ja hulkjalgeid eks- kursiooni faunas ühes valitud peatük- kidega nende bio- ja ökoloogiast“ — mag. H. Kauri; õppekäik seoses eel- mise teemaga — mag. H. Kauri; „Maateaduse käsitamine progümnaa- siumi II klassis“ ja „Maateaduse käsi- tamine gümnaasiumi reaalaru III klassis“ — õp. E. Valdas.

Kursusest osavõtjale ja lektoreile on võimaldatud raudteel edasi-tagasi piletilt 33% hinnaalandus. Lähtesaa- mast tuleb nõuda kursusepilet, mis kursuse büroos tuleb varustada vas- tava pitsatiga ja tagasisõidul pileti- kassale esitada. Peale selle on osavõt- jale korraldatud odavahinnaline kor- ralik ühiskorter ilma voodipesuta. Ühiskorteri kasutades tuleb sellest tingimata teatada kuni 10. aug. kur- suse tehnilisele juhatajale, Tartu II gümnaasium, Riia tän. 30. Kursuse büroo töötab kuni 13. augustini Tartu II gümnaasiumis ja 14.—21. aug. Tar- tu Ülikooli ruumes, Aia tän. 46.

Ühiskondlikke küsimusi arutamas

Võru seminaripere oli koos

Traditsioonikohaselt kogunes Võru õpetajate seminari pere oma „valgesse majja“ Võrru 29. juulil. See on seminariperelaste kenamaid päevi, kus sirutatakse pikema vaheaja järele tugeva „tere“ saatel üksteisele käsi, et

kidele, organisatsioonidele. Peatudes massipsühholoogial, iseloomustas referent massi Schilleri sõnadega: üksikud isikud on targad, massina tobedad, ehk nagu Roomas öeldi: senaatorid on kenad mehed, senat aga met-

Võru seminari pere suvipäevadest osavõjad. Keskkel teises reas dir. J. K ä i s.

keskustella kunagise klassi- ja koolikaaslasega oma kutsetööst ja isiklikust elust, nende rõõmudest ja muredest ruumes, kus kord valmistuti täieinnuga elu ja kutse vastu.

Suvipäevile kogunes üle 100 seminariperelase, keda võttis vastu nende vaimne isa, dir. J. K ä i s, kelle südamlike tervitussõnade järele asuti töö juurde „Eesti lipu“ lauluhelidega.

Varematel suvipäevadel olid referaadid pedagoogilistel teemadel. Tänavuste suvipäevade töökoosoleku teemaks oli „Avalik arvamus ühiskondliku kasvatuses tegurina“, millest refereeris prof. P. T a r v e l Tartust. Andes ajaloolise ülevaate avaliku arvamise kujunemisest vanast Kreekast meie ajani, märkis referent, et kuigi mitmed teadlased eitavad avalikku arvamist, on see siiski olemas ja üha drastilisemalt end peale surumas riis-

saline. Massis, kollektiivis mõistus jääb tagaplaanile, mass viib isiku kaasa sinna, kuhu üksikisik kunagi ei oleks läinud. Mass ei oma ka vastutustunnet kui üksikisiklikku nähet. Massis püütakse olla teiste sarnane, individuaalne tahe kaob, sellepärast mass tegutseb rohkem oleva lõhkumisel kui uue ehitamisel, milleks on vaja loovat, uuenduslikku, geniaalset üksikisikut. Seepärast on mass ka tugevam eitamises kui jaatamises. Kõige uuemal ajal kujundatakse avalikku arvamust riigijuhtide poolt. On püstitatud mitmel pool kõikvõimsa riigi ideaal, valitseb poliitiline üleolek vaimsest. Poliitiline kultuur aga taotleb kitsaid erisid, vaimne kultuur annab aga ülejääki saavutusi. Valitseb mitmel pool ka ülepingsutatud nationalism, sallimatus rahvaste vahel, kus samadel mõistetel on eritähendus-

sedki, olenevalt natsioonist. Nii ei mõista rahvad üksteist. Selle kaasas käinud intellektuaalse arenguga ei ole suutnud sammu pidada sotsiaalne ja moraalne tase, mis on tagasigi läinud. Sellepärast on vajalik oleviku pahedele silma vaadata, nende iseloomu kohta selgusele jõuda ja võitlust alata e n d a p i i r a m i s e g a, hüljates ego-tsentrilise mentaliteedi nähtused, nagu moraali ja endapiiramine. Praegu mitmel pool valitsev fanatism ja kriitikavaesus sööb enda ära, igavene kannatlik mõistus võib oodata, tema aeg tuleb kindlasti tagasi, sest kui oma aeda harida, siis see kannab ka vilja.

Läbirääkimistel märgiti, et tuleb hoiduda vabadusele ja iseseisvusele hädahohtlikust vaimsest loidusest ja mõtlemise laiskusest.

Peale lõunavaheaga peetud Pedagog. Üh. „Võru Seminari“ aastakoosolekul kinnitati 1938./39. kassaaruanne kr. 540.60 tasakaalus, kus ülejääki kr. 32.67. Ühingu kirjastuskapital on kr. 987.38. Kirjastatud kirjandustööteid on realiseerimata kr. 1459.— väärtuses, võlgu laekumata kr. 565.—, seega varandusi kr. 2024.—.

1939./40. a. eelarve võeti vastu kr. 350.— suurusel. Tegevuskavva võeti organiseerimise jätkamine „Teade“ väljaandmise jätkamine, töövahendite kirjastamine algkoolile, matika korraldamine, suvipäeva korraldamine. Juhatusse valiti J. K ä i s, R. T a b a, E. Tuuling, K. Kisand ja A. Vallner.

Õhtul viibiti ühises teelaas ettekannete ja muusika saatel ja pühapäeval korraldati ühine väljasõit Muumäele.

dada sellele — laulda või õppida näidendit — on väär ja lubamatu. Koolitöö ja seltskondlik tegevus vajavad kooskõlastamist. Näiteks tuleb lauluharjutuste ajaks valida õhtud, mil õpetajal järgmiseks päevaks ei ole palju tundidele ettevalmistamistööd.

7. Õpetaja kutselistest ülesannetest seltskondlikuks tööks iga nädala kohta vabaks jääva aja tegeliku õppetöö kestel võiks kindlaks määrata selleks korraldatava ankeedi andmetel.

Minul olevate andmete järgi võiks maal asuva internaadiga algkooli õpetajal jääda nädalas aega umbkaudu kuni 10 tundi, mida ta võiks ja saaks kasutada seltskondlikuks tööks selle sõna otseses mõttes.

8. Õpetaja seltskondliku tööhulga määramine sõltub ajast, mille õpetaja saab pühendada sellele tööle, kui teravikult on täidetud ametiga seotud ülesanded. See aeg ja seltskondlikkude tööalade järjestus võiks anda umbkaudse pildi, mida õpetaja saab teha ja mida ta peab tegema seltskondliku töö alal.

9. Õpetaja seltskondliku töö normeerimist tuleks märkida õppejõudude teenistusseaduses.

Peale selle oli nõupidamise kavas veel ülevaade kooliaedadest insp. M. Ulk'ilt ja algatusreferaat järelokoolist insp. J. Reineltilt.

Mille üle õpetajad seekordses laagris kõige enam rõõmustasid, see on — loengute vähesus. Istuda kuuma ja päikesepaistelise ilmaga loengusaalis, see nõuab tööpoolest püsivust ja pingutust. Selle vastu patustati näit. Kojula laagris kõvasti. Nüüd on vaid 1—2 loengut päevas ja see „kulub parajasti puhkuseks“, öeldakse.

Väljas mändide vahel osoonirikkas õhus on aga päris tore olla. Seepärast meeldivad välitunnid palju enam. Ja needki vähesed

Vabu kohti

Laiuse v. Mõisavälja algk. juhataja ja Kantküla algk. naisõpet. valimine on 8. aug. kell 14.

Nõmme linnakoolivalitsus vajab linnagümnn. eesti keele õpetajat. Avald. esitada 5. aug., valimised 7. augustil kell 10.

Kohtla valla Kukruse 4-kl. algk. juhataja ja õpetaja valimine on 15. aug. kell 16. Avaldused esitada 13. aug.

Viljandi valla Pärsti 6-kl. algk. õpetaja valimine on 12. aug. kell 12. Avaldused esitada 7. aug.

Linnamäe valla Kurenurme algk. õpetaja valimine on 11. aug. kell 14. Avaldused esitada 10. aug.

Oru Kodunduskeskkool vajab õpetajat aianduse alal ja karjaravitsejat-kontrollassistenti. Avald. esitada 5. aug. koolijuhatajale.

Põltsamaa tööstuskool vajab tehniliste eriainetes õpetajat. Avald. esitada 5. aug.

Haapsalu linnavalitsus vajab linna algk. meesõpetajat 1939./40. õppeaastaks. Avald. esitada linnav. 12. aug.

Võru linna naiskutsesekooli juhataja valimine on 15. aug. Avald. esitada linnavalitsusele 15. aug.

Haapsalu gümnn. vajab matem., füüsika ja kosmograafia õpetajat. Avald. saata koolijuh. 15. aug.

Rakke 6-kl. algk. meesõpetaja valimine on 18. aug. kell 12. Avald. esit. 15. aug.

Vaivara valla Vana-Sõtkke algk. meesjuhataja ja Uue-Sõtkke algk. naisõpetaja valimised on 18. aug. kell 16. Avald. esitada 17. aug.

Valga gümnn. usuõpet. ja ladina keele õpetaja kohad on vabad. Avald. esitada linnakoolivalitsusele 18. aug.

520 õpetajat Võru laagris...

(2. lk. järg.)

niid. Koolide inspektorid demonstreerisid raamatukogu revideermist, kuna teise ettekande nimeks oli: „peainspektor kooliaeda revideermis“.

Haridusminister lahkus laagrist reedel ennelõunase rongiga, viibides seega laagris 2 päeva.

Laupäeval toimub laagris teine lõkkeõhtu.

Koolide inspektorid arutasid koolielu päevaküsimusi.

Laagrist võtavad osa ka kõik koolide inspektorid (välja arvatud insp. Lang, kes viibib välismaisel õppematkal) ja külalisena Soome noorim koolide inspektor Toivo M ä k i n e n, kes muide valdab täielikult eesti keelt.

Kesknädalal, 2. augustil toimus laagris E. Koolinõunike Ühingu peakoosolek. Ühingu juhatuses ettepanekul valiti esimesteks ühingu auliikmeteks K. O l l i k, Chr. Brüller ja A. N u t h. Ühingu juhatusse valiti: peainspektor M. Raud, peainsp. J. Aavik, insp. A. Kuks, H. Summer ja J. Juhandi.

Neljapäeval toimus koolide inspektorite päev. Tähtsaima küsimusena arutati siin õpetajate seltskondliku töö normeerimise küsimust, millest refereeris Viljandimaa koolide insp. M. R o o t s. Referent esitas järgmised teesid:

1. Õpetajate seltskondliku töö normeerimisel tuleb silmas pidada nõuet, et õpetaja enne kõike korralikult teeks oma kutsetöö — õppe- ja kasvatusöö.

2. Otsese kutsetöö kõrval õpetajal tuleb võtta endale neid ülesandeid,

mis seotud kodanikukohustustega ja vajaduse korral kaasa töötada üldriiklikke huvisid teostavates ja üritavates organisatsioonides ning hoogtöödes.

3. Noorsoo-organisatsioonide tegevust õpetaja peab tegelikult toetama juba oma kutseala poolest. Õpetaja töö noorte juures on vajalik seda enam, et selles töös saavad teised teda vaevalt edukalt asendada.

Nõuetav peaks olema, et kooli juures töötavate noorte organisatsioonide juhtideks oleksid sama kooli õppejõud.

Noorsoo organisatsioonide juhtimine väljaspool kooli peaks õpetajate seltskondlikus töös olema esimene ja suurim ülesanne.

4. Muu seltskondliku töö jaoks ei võiks õpetajatele esitada suuremaid nõudeid ja panna enam kohustusi kui teistele. Õpetajad tehku seltskondlikku tööd arvestusega, et see ei sünniks eelpoolmainitud tööde arvel — nende täitmist raskendades või kitsendades.

5. Seltskondlik töö on väga mitmekesine ja lai. Igasuguse seltskondliku tegevusega õpetaja ei või end siduda juba kutseetilistel põhjustel. Loomulik oleks valida seltskondlik tööala oma kutsetegevuse lähikonnast nagu: a) välisühenduse alalt, b) poliitlikkudes või vabatahtlikkudes omakaitse organisatsioonides, c) heategevates, hoolekandelistes või kiriklikes organisatsioonides.

Seltskondlikus töös tuleb teostada nõnda, et see ei riivaks õpetaja autoriteeti, vaid seda tõstaks ja rahvale lähendaks. Õpetaja seltskondlik töö ja tegevus olgu juhitud nii, et see seltskonda ei lõhesta.

6. Seltskondlikku tööd tuleb teha ajal, mil õpetaja saab olla vaba. Seda tööd tehtagu reeglipäraselt. Ebareeglipärane seltskondlik töö, kus mõnikord tuleb nädalas kõik õhtud pühen-

õpetajad, kes laagrit olid suutnud säilitada oma roosa nahavärvuse, on selle nüüd laagris vahetanud pruuni (ja mõned ka punase) vastu.

Võimlemistundidel kasutatakse ära kõik, mis vähegi nähtav ja kättesaadav ümbruskonnas: tõstetakse palke, loobitakse munakive ja puuhalde, hüpatakse üle kraavide ja kinkude ja kasutatakse ka metsas kasvavaid puid, kande, reideid põllul huvitavaks võimlemisharjutusiks. Säärased võimlemistunni ülesanded on anda õpetajale käsitus ja harjumus, et ka ilma eriliste võimlemisriistadeta ja -vahenditeta saab anda õpilastele mitmekesist liikumis- ja võimlemistööd, kui ainult kasutada kõiki võimalusi kooli ümbruses, samuti maastikulist omapära.

Laager lõpeb pühapäeval, 6. augustil. Paljud laagrist osavõtjad siiduvad otse Võrust edasi Tartu täienduskursustele.

Väljaandja:

Ühistegeline Kirjastusühing „Õpetaja“. Tegev ja vastutav toimetaja V. Horm. Eesti Ühistrükikoda, Tallinnas 1939.

Naisõpetaja

mereäärsest väikelinnast soovib

kohta vahetada

linna või maale raudtee lähedale.

Kirjad saata „Õpet. Lehe“ talitusse, Pühavaimu 11, Tallinn „Õpetaja H. S.“ all.

Vaivara valla Vana-Sõtkke algkooli

meesjuhataja

ja Uue-Sõtkke algkooli

naisõpetaja

VALIMISED on 18. augustil 1939 kell 16 Vaivara vallamajas.

Kandideerida soovijail tuleb esitada vastav kirjalik avaldus ühes õppejõudude teenistusseaduses nimetatud dokumentidega vallavalitsusele hiljemalt 17. augustiks s. a. Isiklik ilmumine soovitav.

Vallavanem.